

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології

Кафедра германської філології

Погоджено

Проректор з науково-методичної

та навчальної роботи

Жильцов О.Б.

2017 р.

«

ПРОГРАМА

Комплексного екзамену зі спеціалізації (німецька мова)
для студентів
спеціальності 8.02030302 – Мова і література(англійська)
Освітній рівень: другий (магістерський)

Затверджено
на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 8 від «7» березня 2017 р.

Завідувач кафедри (Буніятова І.Р.)

**Програма комплексного державного кваліфікаційного екзамену з другої іноземної мови (німецької) (для магістрів денної форми навчання)
/Упорядники: к.п.н., доцент кафедри Шапочкіна О.В., старший викладач Ільчук О.А., старший викладач Зайченко О.В.- К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 15 с.**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацією положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. Державні іспити повинні виявити рівень науково-теоретичної та практичної підготовки, глибину професійних знань, вмінь та навичок студента та рівень підготовленості до майбутньої професійної діяльності.

У світлі окресленої орієнтації кваліфікаційний екзамен з другої іноземної мови (німецької) включає питання з наступних дисциплін: «Практикум німецької мови», «Теоретичні питання граматики другої іноземної мови».

Загальна мета курсу **«Практикум німецької мови»** – удосконалити та поглибити мовну, мовленнєву та соціокультурну компетенцію студентів – майбутніх вчителів німецької мови з урахуванням їхніх майбутніх професійних потреб.

Практична мета навчання полягає у тому, щоб удосконалити вміння студентів спілкуватися німецькою мовою в усній та писемній формах в різноманітних ситуаціях соціально-побутової, громадсько-політичної, соціально-культурної та професійно-трудої сфер спілкування. Метою курсу «Теорія і практика другої іноземної мови» є завершення формування лінгвістичної, комунікативної та професійної компетенції студентів-філологів з німецької мови.

Мета курсу **«Теоретичні питання граматики другої іноземної мови»** ознайомлення студентів з основними положеннями теоретичної граматики, з теоретичним трактуванням граматичної будови німецької мови та закріплення знань, умінь і навичок з граматики, набутих протягом вивчення дисципліни.

Практична складова

I. Читання, переклад та бесіда за змістом прочитаного німецькомовного тексту (тексти додаються).

- *Здоровий спосіб життя людини.* Класична та альтернативна медицина у Німеччині. Спорт у нашому житті. Здорове харчування.
- *Освіта та виховання.* Професія вчителя. Навчання в університеті. Родинне виховання у Німеччині та Україні. Шкільна система освіти Німеччини та України. Вища освіта та подальше навчання у Німеччині та Україні. Дуальна система освіти Німеччини. Навчання за кордоном. Проблеми інклюзивної освіти у Німеччині.
- *Емоції та почуття людини.* Сенс життя людини. Конфлікти між поколіннями. Проблема людської самотності. Проблема людських стосунків. Вплив засобів масової інформації на людину.
- *Німецьке та українське суспільство.* Німецький та український менталітет. Молодь Німеччини та України. Традиції німецького та українського суспільства. Соціальна та політична активність молоді. Стиль життя сучасної людини. Сучасний професійний світ. Стереотипи у нашому житті.

Теоретична складова

II. Презентація певного граматичного явища із наведенням прикладів відмінювання, вживання, класифікацій тощо за такою тематикою:

- *Артикль.* Форми, функції та вживання в німецькій мові.
- *Іменник.* Відміни іменників.
- *Іменник.* Рід іменників. Substantiv.
- *Множина іменників.*
- *Прикметник.* Відмінювання прикметників.
- *Ступені порівняння прикметників.*

- Займенник. Види та відмінювання займенників.
- Прийменник. Види прийменників.
- Система часових форм дієслова: Теперішній час.
- Система часових форм дієслова: Минулий час.
- Система часових форм дієслова: Минулий час.
- Система часових форм дієслова: Давньоминулий час.
- Система часових форм дієслова: Майбутній час.
- Форми та вживання дієслів німецької мови у пасивному стані.
- Номінальні форми дієслів. Інфінітивні конструкції німецької мови.
- Номінальні форми дієслів. Вживання дієприкметників та дієприслівників у німецькій мові.
- Просте речення. Типи речень. Порядок слів у простому реченні.
- Неозначено-особові та безособові речення німецької мови..
- Складне речення. Складно-сурядне речення. Типи та вживання у німецькій мові.
- Складне речення. Складно-підрядне речення. Типи та вживання у німецькій мові.

**Орієнтовний перелік питань до комплексного кваліфікаційного
екзамену з другої іноземної мови (німецької)**

Завдання I та II: Читання, переклад, бесіда за змістом прочитаного німецькомовного тексту (тексти додаються):

1. Визначте основні стилі життя на сьогодні. Bestimmen Sie die Hauptaspekte der Lebensweise für heute.
2. Опишіть основні принципи здорового харчування на сьогодні. Beschreiben Sie die Hauptprinzipien der gesunden Ernährung in unserem Leben.
3. Як виглядає сучасна шкільна система Німеччини сьогодні? Wie sieht gegenwärtiges Schulsystem Deutschlands aus?

4. Що Ви знаєте про релігійні та офіційні свята Німеччини? Was wissen Sie über religiöse und offizielle Feste Deutschlands?
5. Чи раціонально Ви розподіляєте свій робочий та вільний час? Teilen Sie richtig Ihren Arbeitstag und Ihre Freizeit?
6. Окресліть актуальні проблеми у людських стосунках. Bestimmen Sie aktuelle Problemen der menschlichen Beziehungen.
7. Повідомте про свого улюбленого письменника та його твори. Berichten Sie von Ihrem Lieblingsschriftsteller und seine Werke.
8. Презентуйте систему вищої освіти Німеччини! Präsentieren Sie das System der Hochschulausbildung in Deutschland!
9. Що Ви знаєте про видатних людей у світі? Was wissen Sie über außergewöhnliche Menschen in der Welt?
10. Повідомте про відомих жінок Німеччини. Berichten Sie über die bekannten deutschen Frauen.
11. Опишіть сучасні стилі житла. Beschreiben Sie die gewohnten Verhältnisse zur heutigen Zeit.
12. Що Ви знаєте про відомі німецькі міста? Was wissen Sie über die bekannten deutschen Städte?
13. Що Ви можете висловити по темі: Європа та німці – чи дійсно німці середньостатистичні європейці? Was wissen sie zum Thema: Europa und die Deutschen: sind Deutsche statistische Durchschnittseuropäer?
14. Трохи історії – чи знаєте Ви, хто такі сорби? Ein bisschen Geschichte: Was kennen Sie über Sorben?
15. Визначте переваги та недоліки навчання за кордоном. Bestimmen Sie die Vorteile und Nachteile des Auslandsstudiums.
16. Висвітліть проблему вивчення іноземних мов у світі. Erleuchten Sie das Problem des Fremdsprachenlernens in der Welt.
17. Що Ви знаєте про історію Німеччини? Was wissen Sie über die Geschichte Deutschlands?

18. Як виглядає система виховання у Вашій Батьківщині та родині? Wie sieht das Erziehungssystem in Ihrem Heimatland und in ihrer Familie aus?
19. Зазначте характерні особливості німецької національної кухні. Bestimmen Sie die Besonderheiten der deutschen Küche.
20. Чи є працюючі жінки гарними матерями? Sind die berufstätigen Frauen die besseren Mütter?
21. Опишіть таку тему – навколишнє середовище: проблеми та перспективи сьогодення. Erleuchten Sie folgendes Thema: Umwelt – heutige Problemen und Perspektiven.
22. Що Ви знаєте про індустриальний розвиток Німеччини, зокрема про автомобілебудування? Was wissen Sie über industrielle Entwicklung Deutschlands, unter anderem über Automobilbau?
23. В чому полягає сутність проблеми ведення здорового способу життя сьогодні? Worin liegt der Sinn des Problems der gesunden Lebensweise heute?
24. Презентуйте розвиток модних течій у Німеччині. Präsentieren Sie die Entwicklung der Mode in Deutschland!
25. Висвітліть проблему надмірного споживання мережі Інтернет сьогодні. Erleuchten Sie das Problem des exzessiven Internetkonsums heute.

Завдання III. Презентація певного граматичного явища із наведенням прикладів відмінювання, вживання, класифікацій тощо:

1. Граматика та її предмет. Grammatik und ihr Gegenstand. Граматичне значення, граматична категорія та граматична форма. Grammatische Bedeutung, grammatische Form und grammatische Kategorie.
2. Граматичні форми слів. Grammatische Formen des Wortes.
3. Морфологічний склад слова. Der morphologische Formenbestand des Wortes. Частини мови. Загальна характеристика. Die Wortarten in der deutschen Sprache (allgemeine Charakteristik).
4. Дієслово. Семантично-граматичні класи дієслів. Das Verb. Semantisch-grammatische Klassen der Verben.

5. Модальні дієслова. Їх значення у сучасній німецькій мові. Modalverben, ihre Bedeutungen in der deutschen Gegenwartssprache.
6. Граматична категорія дієслова. Загальна характеристика. Grammatische Kategorien des Verbs (allgemeine Charakteristik). Вербальні категорії числа та особи. Die verbalen Kategorien des Numerus und der Person.
7. Граматична категорія часу. Значення теперішнього часу у німецькій мові. Die grammatische Kategorie der Zeit. Die Bedeutungen des Präsens in der deutschen Sprache.
8. Форми минулого часу дієслів. Zeitformen der Vergangenheit.
9. Форми майбутнього часу дієслів. Zeitformen der Zukunft.
10. Вербальні категорії дієслів стану та способу. Die verbalen Kategorien des Modus und des Genus.
11. Граматична категорія роду іменника. Die grammatische Kategorie des Genus des Substantivs.
12. Поняття іменника у німецькій мові. Die Wortart "Substantiv" in der deutschen Sprache. Семантично-структурні класи іменників. Semantisch-strukturelle Klassen der Substantive.
13. Граматичні категорії іменників. Grammatische Kategorien des deutschen Substantivs.
14. Категорії відмінка. Відмінювання іменників, їх зв'язок із категоріями граматичного роду, числа, означеності та неозначеності. Kategorie des Kasus. Deklination der Substantive, ihr Zusammenhang mit den Kategorien des grammatischen Geschlechts, des Numerus, der Bestimmtheit/Unbestimmtheit.
15. Категорії означеності та неозначеності. Артикль у німецькій мові, його види та функції. Kategorie der Bestimmtheit/Unbestimmtheit. Der Artikel in der deutschen Sprache, seine Arten und Funktionen.
16. Граматичні категорії прикметників. Grammatische Kategorien der Adjektive.
17. Семантичні класи прикметників та їх граматичні категорії. Semantische Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien.

18. Синтаксичні функції прикметників. Поділ прикметників за їх ознаками. Syntaktische Funktionen der Adjektive; die Einteilung der Adjektive nach ihren Eigenschaften.
19. Прикметник та його граматичні категорії роду, числа, відмінка. Adjektiv und seine grammatischen Kategorien des Geschlechts, des Numerus, des Kasus.
20. Категорії ступенів порівняння. Kategorie der Steigerungsstufen.
21. Синтаксис та його предмет. Syntax, ihr Gegenstand.
22. Проблематика визначення речень. Das Problem der Satzdefinition.
23. Речення та його лексично-структурний базис. Der Satz, seine lexikal-strukturelle Basis.
24. Структурна класифікація речень. Strukturelle Klassifikation der Sätze.
25. Порядок слів у німецькому реченні. Wortfolge im deutschen Satz.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОМПОНЕНТІВ ІСПИТУ

Набуті знання та вміння оцінюються за **критеріями**:

За кожне питання випускник може максимально отримати 30 (40) балів.

Перше питання – з практики усного та писемного мовлення.

30-25 балів - студент вільно і повно володіє мовним матеріалом в усіх його аспектах з фонетики, лексики і фразеології, морфології, морфеміки та словотвору, синтаксису, здатний донести цей матеріал до свідомості інших, аргументуючи будь-яке його положення; виявляє творчі здібності в опрацюванні поставленої проблеми; уміє грамотно коментувати логіку питання, кваліфіковано веде дискусію. При висвітленні розмовної теми студент не допускає фактичних і мовленнєвих помилок.

24-20 бали - студент засвідчує високий рівень осмислення вивченого, спроможний логічно, аргументовано, чітко, точно і вільно висловлювати власні думки, не допускає фактичних помилок. Спостерігається вміння коментувати певні події, встановлювати логічні зв'язки. Мовлення чітке, логічне, хоча допускаються незначні мовленнєві помилки.

19-15 балів - студент досить послідовно і логічно розкриває розмовну тему, проте не може обґрунтувати висловлені думки, проявляє поверховість суджень, не вміє пояснити суті конкретних граматичних та словотвірних явищ, не може самостійно визначити специфіку слова як частини мови, неточно дає визначення окремих мовних фактів; відповідає на більшість запитань, що конкретизують відповідь; може навести окремі завчені мовні кліше та конструкції, проте не завжди точно. У відповіді допускається до 4-х фактичних, 5-ти мовленнєвих помилок.

14-1 балів - відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення, студент допускає істотні помилки у демонстрації розмовної теми, не володіє відповідною лексикою у повному обсязі, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні, називаючи окремі факти. Інколи звучать завчені напам'ять фрази, які випускник не може чітко пояснити; відсутні приклади, допускаються грубі фактичні помилки. Висловлювання студента «бідне», спрощене, містить 7 мовленнєвих огріхів.

Друге питання розкриває рівень володіння студентом теоретичними питаннями іноземної мови істосується граматичної та комунікативної іншомовної компетенції студентів. Оцінка знань випускників з дисциплін є комплексною, становить еквівалент усієї сукупності теоретичних відомостей, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення практичної та теоретичної граматики, тощо.

30-25 балів – випускник дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної граматичної теми, її теоретичні аспекти та практичне втілення.

24-20 бали – випускник правильно і майже в достатньому обсязі дає відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з дисциплін, демонструє розуміння іноземної мови та її зв'язку з іншими дисциплінами гуманітарного циклу.

19-15 балів – випускник недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал.

14-1 балів – випускник не може викласти зміст питання, погано орієнтується у навчальному граматичному матеріалі, не зміг самостійно проаналізувати запропоноване граматичне явище.

Третє питання стосується вміння творчого оброблення і перекладу прочитаного тексту певного стилю мовлення/жанру.

40-35 балів – випускник вільно висловлюється щодо змісту прочитаного тексту, викладає матеріал логічно, послідовно, трансформує одержану інформацію, добирає переконливі аргументи на користь тієї чи іншої позиції, усвідомлює можливості використання тієї чи іншої інформації для втілення власних умовиводів на окреслену проблему; демонструє знання лексики прочитаного тексту та виявляє вміння його аналізувати, демонструє обізнаність із літературно-критичними джерелами і вміння користуватися ними, а також спроможність мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

34-29 бали – випускник володіє матеріалом, самостійно будує послідовне, повне, логічно викладене висловлювання, однак припускається окремих недоліків: здебільшого це відсутність виразної особистісної позиції чи належної її аргументації.

28-21 бал – випускник передає основний зміст прочитаного тексту, відповідає осмислено, самостійно, але при цьому володіє елементарними навичками аналізу, за обсягом висловлювання сягає норми, його виклад загалом зв'язний, але відсутня самостійність суджень, їх аргументованість.

20-1 балів – студент не формулює чіткої відповіді щодо змісту прочитаного тексту, висловлювання є лише набором фраз, які між собою не

поєднуються за змістом, є непослідовними, відсутні факти, важливі для розуміння думки.

Оцінювання першого та другого питання загалом має такий вигляд:

30-25 балів – «5» відмінно

24-20 бали – «4» добре

19-15 балів – «3» задовільно

14-1 балів – «2» незадовільно

Оцінювання третього питання загалом має такий вигляд:

40-35 балів – «5» відмінно

34-29 бали – «4» добре

28-21 балів – «3» задовільно

20-1 балів – «2» незадовільно

При оцінюванні відповідей на іспиті екзаменатори користуються такими вимогами:

– оцінку “відмінно” отримує студент, який продемонстрував всебічні, систематичні й глибокі знання із запропонованої розмовної тематики, вільно володіє лексиною, викладає матеріал послідовно, правильно застосовує теоретичні знання з різних дисциплін лінгвістичного циклу для розв’язання практичних завдань з граматики німецької мови; припускається 2-3 неточності у викладенні матеріалу, які не призводять до помилкових висновків і рішень; вільно переказує зміст прочитаного тексту та будує власні умовиводи щодо розглянутої проблеми, висловлює своє ставлення до прочитаного, наводить переваги та недоліки, спільне чи відмінне, позитивне чи негативне стосовно матеріалу прочитаного тексту.

– оцінку “добре” отримує студент, який достатньо розкриває основний зміст розмовної теми, володіє навичками лінгвістичного й літературознавчого аналізу, вміє теоретично обґрунтувати й застосувати набуті знання з англійської мови; правильно використовує лексику, не допускає у відповіді грубих помилок; можливі 1-2 неточності у використанні

граматичних конструкцій, несуттєві помилки у висновках, узагальненнях, які не спотворюють зміст відповіді;

– оцінку “задовільно” отримує студент, який в основному правильно відповідає на питання, але викладає матеріал неповно, не завжди послідовно, хаотично; відчуває певні труднощі у застосуванні теоретичного матеріалу для виконання практичних завдань з граматики німецької мови; помиляється в застосуванні іношомовної лексики при переказі змісту прочитаного тексту;

– оцінку “незадовільно” отримує студент, який не може розкрити основний зміст розмовної теми, не володіє навичками застосування набутих знань для виконання завдань з граматики німецької мови; не володіє лексико-граматичним матеріалом у достатньому обсязі та допускає грубі помилки при переказі та перекладі змісту прочитаного тексту.

При оцінюванні відповіді студента члени екзаменаційної комісії керуються ступенем сформованості наступних компетенцій:

– комунікативна іношомовна компетенція (правильність, змістовність, аргументованість відповідей);

– уміння проілюструвати теоретичний матеріал власними прикладами;

– уміння застосувати теоретичні знання з різних дисциплін для розв’язання практичних завдань;

– уміння самостійно зробити висновки з наведених фактів; володіння нормами літературної мови і культур

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абрамов Б.А. Теоретическая грамматика немецкого языка: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Б.А. Абрамов; под ред. Н.Н. Семенюк, О.А. Радченко, Л.И. Гришаевой. - М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2004. - 286 с.
2. Гузар І.Ю. Граматика сучасної німецької мови (Морфологія). Підручник для факультетів і відділів іноземних мов університетів та педагогічних інститутів (німецькою мовою). – «Радянська школа», 1956, - 147 с.
3. Євгененко Д.А. Практична грамати́ка німецької мови: Навчальний посібник. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 456с.
4. Куленко В. Є. Deutsch: підручник для тих, хто вивчає німецьку мову як другу спеціальність. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 360с.
5. Паремская Д. А. Немецкая грамматика (неметкий язык): Учеб. пособие. – Мн.: Выш. шк., 2002. – 390с.
6. Соколова Н. Б. Справочник по грамматике немецкого языка: Учеб. пособие. – М.: Просвещение, 2002. – 544с.
7. Lehrbuch Auf neuen Wegen. Deutsch als Fremdsprache für Mittelstufe und Oberstufe. - München.: Max Hueber Verlag, 2006. – S. 259.
8. Lest Deutsch gern! (Читайте німецькою із задоволенням!): Навчальний посібник./ Уклад. О.В.Зюнькіна. – К.: КМПУ імені Б.Д.Грінченка, 2004. – 112с.
5. Dürrenmatt F. Meister-Erzählungen: Diogenes Verlag Zürich. – 1992. – S.293.
6. Herzog A. Deutsche idiomatische Wendungen für Ausländer: Eine Auswahl mit Beispiele. – VEB Verlag enzyklopädie Leipzig, 1983. – S. 175.

Додаткова

1. Тагиль И.П. Немецкий язык: Тематический справочник. – СПб.: КАРО, 2002. – 256с.
3. Тагиль И.П. Грамматика немецкого языка в упражнениях: Тематический справочник. – СПб.: КАРО, 2002. – 240с.
5. Alois Brandstetter. Österreichische Erzählungen des 20. Jahrhunderts, - Wien.: Deutscher Taschenbuch Verlag, 2005. – S.447.
7. Herzog A. Deutsche idiomatische Wendungen für Ausländer: Eine Auswahl mit Beispiele. – VEB Verlag Enzyklopädie Leipzig, 1983. – S. 175.
8. Österreichische Erzählungen. Herausgegeben von Brandstetter A. Verlag München. – 1987. – S. 447.
9. Kurze Deutsche Grammatik. S. GIRDENIENE, V. VAITEKUNIENE: Mokytopriemone I kursostudentamsgermanistams, VILNIAUSPEDAGOGINISUNIVERSITETAS. - 2001, S- 124.

**Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут філології**

**Погоджено
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи**

Жильцов О.Б.

підпис

прізвище

« » _____ **2017 р.**

Спеціальність: 8.02030302 Мова і література (англійська)

Комплексний екзамен зі спеціалізації (німецька мова)

Екзаменаційний білет № 1

1. Lesen Sie den Text, geben Sie seinen Inhalt wieder und übersetzen Sie mündlich den gewählten Abschnitt des Textes. Прочитайте текст, передайте його зміст та перекладіть усно обраний фрагмент.
2. Bestimmen Sie die Hauptaspekte der Lebensweise für heute. Визначте основні стилі життя на сьогодні.
3. Berichten Sie über die semantischen Klassen der Adjektive und ihre grammatischen Kategorien. Повідомте про семантичні класи прикметників, їх граматичні категорії.

Затверджено

на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 8_ від «_07_» березня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ (Буніятова І.Р.)